

Bra Vårdcentral för seniorer och sjuka äldre 2022

Pensionärsrådet HSN Väst granskar kvalitet och uppmärksammar de vårdcentraler som uppvisar bästa resultat med avseende på seniorers behov.

Bakgrund

En vård anpassad till äldres behov är avgörande för den äldres hälsa och livskvalitet och för den framtida gemensamma välfärden. Gruppen 65+ utgör en femtedel av befolkningen. 80+ väntas öka med 50% de närmaste tio åren. Tack vare medicinska framgångar lever många längre trots kroniska sjukdomar. Vårdcentralernas roll och möjligheter att erbjuda en vård som är anpassad till äldres förutsättningar och behov är avgörande för omställningen till en

God och nära vård med primärvården som nav, som innebär:

- Personcentrering som förhållningssätt och arbetssätt
- Hälsöfrämjande och förebyggande insatser
- Ett proaktivt och personcentrerat syn- och arbetssätt
- Stöd till och utveckling av egenvård med hjälp av bla ny teknik, självmonitorering
- Tillgänglighet, kontinuitet,
- Samordning och samarbete mellan vårdgivare
- Fasta vårdkontakter, personkontinuitet
- Mobila vårdteam i samverkan mellan vårdgivare
- Digital verksamhet som är lätt att förstå anlita/ använda för äldre

Syftet med granskningen

Syftet var att granska vårdcentralernas verksamhet och resultat avseende tillgänglighet, kontinuitet, bemötande, vårdkvalitet, hälsöfrämjande och förebyggande verksamhet, samarbete och samordning med den kommunala hälso- och sjukvårdvården och äldreomsorgen och den specialiserade sjukhusvården. Dvs hur väl sker omställningen till God och Nära Vård med primärvården som nav?

Särskild uppmärksamhet har riktats mot vårdcentralernas erbjudande om fast vårdkontakt, fast läkarkontakt, äldrevårdssjuksköterska / integrerad äldrevårdsmottagning samt erbjudande om hälsöfrämjande insatser/riskidentifiering innan sjukdom uppstår.

Stor vikt har lagts vid *"Samverkande hälso- och sjukvård för sjuka äldre med långvarigt behov från mer än en vårdgivare"*:

- Utskrivningslagen, hur fungerar den i praktiken?
- Sammanhållen vårdkedja, samverkan och koordinering av vården?
- Samverkan med kommunens primärvård (Hälso och sjukvård) och omsorg.
- Samordnad individuell plan, SIP?
- Riskbedömningar
- Läkemedelsuppföljningar?
- Samverkan med rehab?
- Mobila Vårdteam
- Palliativ vård?
- Vårdokumentation över organisationsgränser/journalåtkomst ??

Genomförande

- Utifrån granskning av bästa resultat i Patientenkät, Nämndens uppföljningsparametrar och antal listade äldre utsågs 5 vårdcentraler att besöka:
Närhälsan Lerum, Närhälsan Tjörn, Närhälsan Stenungsund, Vårdcentralen Kusten och Capio Vårdcentral Sävedalen.
- Brev skickades till VC cheferna, som följdes upp med telefonsamtal för vidare info och avtal om tid för besök
- Besök med intervjuer/samtal utifrån en temaguide genomfördes i vecka 34. Chef, äldreläkare och äldresjuksköterska mfl deltog
- Informella samtal med listade personer på respektive vårdcentral
- Sammanställning och diskussion i arbetsgruppen/granskningsgruppen
- Redovisning av resultat i Pensionärsrådet Väst 20 september

Arbetsgrupp och tillika granskningsgrupp:

PRO	Christiane Williamson, christiane.e.williamson@gmail.com
RPG	Birgitta Berghanel Sikberger, birgitta.berghanel@hotmail.se
SPF Seniorena	Ann-Christine Baar, ac@baar.se
SKPF	Lämnat förtroende till ovanstående representanter

Resultat

Samtliga 5 vårdcentraler uppfyller kraven på

- Fast vårdkontakt/läkarkontakt för seniorer och äldre med omfattande behov
- Äldresjuksköterska alt. flera äldresjuksköterskor finns och är knutna till listad läkare
- Telefontillgänglighet till Ä-ssk finns hela arbetsdagen, vardagar, direktnummer
- Användning av dialogplattform för info mellan sjukhus och VC avseende utskrivningsklara patienter. Ansvarig vårdplanerings-ssk finns. Ingår ofta i äldresjuksköterskans roll.
- Kontakt med patient efter utskrivning och vårdplanering i samarbete med kommun efter hemgång från sjukhus. *Avvikelse i SIMBA-området.*
- Hälsofrämjande och förebyggande insatser till kroniskt sjuka, sekundärprevention. Specialmottagningar: diabetes, hypertoni, Kol mm
- Tid avsatt för akuta hembesök, konsultation för kommunens hemsjukvård och SÄBO; tillgänglighetsdoktor
- Samarbete med rehabiliteringsenheter, Närhälsan och privata utförare
- Läkemedelsgenomgångar enl. lag? *Förbättringsområde!*

- 80+ och personer med omfattande behov har särskild god tillgänglighet
- Generöst med hembesök, särskilt vid första kontakten
- Äldre-ssk är spindeln i nätet. Ibland en särskild hemsjukvårdsläkare, ibland behåller patienten sin fasta läkare. Relationskontinuiteten är viktig på alla VC.
- Gott samarbete med kommunens hemsjukvårdspersonal
- Gott samarbete med ansvarig ssk (ofta ssk från HSV) på SÄBO

Samverkande sjukvård

- Samarbetet mellan sjukhus, vårdcentralerna och kommunen varierar.
- Regleras i Närområdesplaner där samtliga Vårdcentraler är delaktiga tillsammans med respektive kommun.
- Rutiner om vårdplaneringsansvar och medicinskt ansvar skiljer sig åt.
- Övergripande ansvar regleras i samverkansorganisationer: SIMBA, samverkan i GR och Samla.
- Kommunerna i SIMBA-området tolkar ansvaret annorlunda än vad kommunerna gör i de två andra samarbetsorganen. Handlar om det medicinska ansvaret. Kan i värsta fall innebära att en patient inte kan skrivas ut från sjukhus. *VC i SIMBA- området vittnar om frustration över kommunernas tolkning av avtal/lagstiftning. Drabbar patienterna.*

Iakttagelser

Större vårdcentraler har lättare att rekrytera personal beroende på

- Bättre möjligheter till flexibla arbetstider
- Möjlighet att vara utbildningscentral för ST och AT-läkare
- Bättre möjligheter att specialisera sig inom intresseområden
- Bättre möjlighet att delta i forskningsprojekt
- Bättre möjlighet till kompetensutveckling
- Mindre sårbara vad gäller att delta i kommunens hälso- och sjukvård
- Och framför allt bättre möjlighet att leva upp till tillgänglighet, kontinuitet, hälsofrämjande arbete mm

Kommunens medverkan i ombändertagande och ansvar i den Goda och Nära vården är avgörande för att sjuka äldre med behov från flera vårdgivare är avgörande för att vårdcentralen skall kunna leva upp till "Bästa Vårdcentral" för seniorer och sjuka äldre. Tyvärr har kommunerna i SIMBA- samverkansområdet beslutat sig för att inte delta i Vårdplaneringsprocessen vid utskrivning och heller inte ta på sig uppgifter, som de anser är "högspecialiserade".

Röster från Vårdcentralerna

För en omställning till God och Nära vård med primärvården som nav efterlyses möjligheter till

- Mer personal för att utnyttja kompetenserna på rätt sätt
- En sömlös övergång mellan vårdnivåerna, samverkan VC-kommun-sjukhus
- Involvera forskning på primärvårdsnivå
- Bättre avtal mellan region och kommuner till förmån för god vård för äldre
- Vissa Kommunernas regler/tolkningar avseende medverkan i nära vård måste bli föremål för utveckling! Kommuner skriver ej på avtal. Gäller framförallt i SIMBA-området där beslutande har avvikande åsikt.

Samtliga 5 granskade VC bör omnämnas som Mycket goda exempel på "Bra VC för äldre".

Årets Bästa Vårdcentral för seniorer och sjuka äldre

Närhälsan Lerum får årets utmärkelse pga

Gott samarbete med kommunen både vad gäller

Hälsofrämjande insatser, Samordnad Individuell Vårdplanering och Samarbete dygnet runt för sjuka äldre.

GBG 2022 09 20

Ann-Christine Baar, Christiane Williamsson, Birgitta Berghanel